

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО ТА КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС

УДК 343.3

<https://doi.org/10.31548/law2019.04.018>

ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ СКАСУВАННЯ КОНСТИТУЦІЙНИМ СУДОМ УКРАЇНИ СТАТТІ ПРО КРИМІНАЛЬНУ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА НЕЗАКОННЕ ЗБАГАЧЕННЯ (СТ. 368-2 КК УКРАЇНИ)

*Л.В. ГБУР, асистент кафедри адміністративного та фінансового права
(науковий керівник – кандидат юридичних наук, доцент О.С. Яра),
Національний університет біоресурсів і природокористування України
E-mail: liusiagbur@ukr.net*

Анотація. У статті аналізується питання незаконного збагачення, що стало наслідком обговорення серед усіх кіл громадськості. Здійснюється дослідження передумов необхідності внесення змін до КК України, щодо існування статті про незаконне збагачення, що є вимогою Європейської спільноти та дій України щодо виходу на Європейський простір. Акцентовується увага на понятті «корупції», як одного із ключових компонентів незаконного збагачення, що передбачене ст. 368 КК України.

Здійснюється аналіз норм Рішення Конституційного Суду України від 26 лютого 2019 р. у Справі за конституційним поданням 59 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) ст. 368-2 КК України. Робиться акцент на основних ключових моментах доцільності скасування статті про незаконне збагачення.

Досліджується Окрема думка судді Конституційного Суду України Сліденка І.Д. стосовно Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 59 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) ст. 368-2 КК України та Розбіжна думка судді Конституційного Суду України Головатого С. стосовно Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 59 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) ст. 368-2 КК України. Виокремлюються основні аргументи, щодо недоцільності скасування статті про незаконне збагачення у КК України. Досліджуються основні переваги та недоліки скасування Конституційним Судом України статті про кримінальну відповідальність за незаконне збагачення (ст. 368-2 КК України), що викладаються у конструктивних висновках.

Ключові слова: землевпорядний процес, зміна цільового призначення земельних ділянок, проект землеустрою

Актуальність

Актуальність дослідження пояснюється тим, що у лютому 2019 р. Конституційний Суд України скасував статтю про незаконне збагачення, тим самим визвав супротив більшої частини населення. Проте зміна влади у нашій державі зумовлює перегляд даного рішення, і нині нова політична сила вже готує новий законопроект про встановлення кримінальної відповідальності за незаконне збагачення.

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

Підняту проблематику досліджували у своїх працях такі науковці, як: Василюшин І.Б., Гузоватий О.І., Деніга О.П., Дудоров О.О., Кубальський В.І., Куц В.М., Михайленко Д.Г., Політова А.С., Руденко О.О., Савченко А.В., Тютюгін В.І. та інші.

Метою дослідження є аналіз поглядів науковців і практиків на скасування Конституційним судом України статті КК України про незаконне збагачення.

Результати.

Розглядаючи корупцію, як суспільне явище, слід вказати на її латентний характер. При чому вершиною такої суспільної проблеми є саме вчинення корупційних злочинів (наприклад, отримання чи давання хабара, зловживання службовим становищем та ряд інших). І як вказує статистика, прояви корупції можуть займати лише певну частину можливих форм корупції. У той час, коли корупція має і прихований від суспільства прояв, а сааме невідповідність доходів та ви-

датків службових та посадових осіб займаних ними посад та виконуваних ними функцій.

Досліджуючи поняття незаконного збагачення та усіх переваг і недоліків, скасування ст. 368-2 у Кримінальному кодексі України (далі – КК України) слід дослідити поняття «корупції» у кримінальному праві.

Досить часто, говорять про те, що поняття корупції у кримінальному праві можна охарактеризувати як певні дії службових чи посадових осіб, що зловживають владою чи своїм службовим становищем та мають на меті незаконне збагачення (Борисов, 2003: 36) (що є предметом нашого дослідження).

Важливість визначення поняття корупції пов'язане із тим, що незаконне збагачення є метою будь-якого корупційного злочину.

Історія нормативного закріплення поняття незаконного збагачення розпочалася з 2011 р., коли законодавець ввів до КК України ст. 368-2 – «Незаконне збагачення». Такі дії законодавця пов'язували із тим, що Україна сприйняла рекомендації ООН та Ради Європи, коли запровадила відповідну кримінальну відповідальність за незаконне збагачення. Такі злочинні способи для корупційного збагачення у значній кількості випадків повинні охоплюватися ознаками злочинів, що передбачені кримінальним законом, до яких відносяться:

1. Одержання хабара (ст. 368 КК України);
2. Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем (ст. 191 КК України) та ін.

У час, коли готувався законопроект про внесення змін до КК України (№ 1660) («Про внесення змін до

деяких законодавчих актів...», 2011), де і пропонувалося встановити кримінальну відповідальність для особи, що є уповноваженою на виконання та здійснення функції держави чи місцевого самоврядування, отримання такою особою у власність необґрунтовано набутого майна, а підставою для необхідності такої відповідальності було положення ст. 20 Конвенції ООН проти корупції, що була ратифікована Законом України від 18 жовтня 2006 р. (Конвенція ООН проти корупції, 2003).

Відповідно до такої норми, держава-учасниця має розглядати можливість для вжиття певних законодавчих чи інших заходів, що повинні бути необхідними для того, щоб визнати даний злочин, як злочин незаконного збагачення, що мається на увазі як значне збільшення активів службової чи посадової особи, при тому, що таке законність такого перевищення вона не може довести (Конвенція ООН проти корупції, 2003).

Також автори Законопроекту вказували, що зважаючи на те, що об'єктивні українські реалії (приклад – отримання заробітної плати в конвертах), де більшість громадян просто не можуть підтвердити джерела своїх навіть незначних доходів. У зв'язку із цим було і доповнено КК України статтею про кримінальну відповідальність за незаконне збагачення. Із цієї причини ними запропоновано ввести кримінальну відповідальність за незаконне збагачення за придбання не будь-якого майна (купівля якого не може бути обґрунтована), а лише того, що за своєю вартістю явно значно виходить за межі офіційних доходів особи («Про внесення змін до деяких законодавчих актів...», 2011).

Частина перша ст. 368-2 КК України містить диспозицію наступного змісту: «одержання службовою особою неправомірної вигоди у значному розмірі або передача нею такої вигоди близьким родичам за відсутності ознак, зазначених у ст. 368 цього Кодексу, (незаконне збагачення)» (Кримінальний кодекс України, 2001).

Отже, можна сказати, що запровадження статті про незаконне збагачення, було обумовлено рядом факторів, основними з яким можна назвати:

1. Необхідність упорядкування норм національного законодавства до норм міжнародного права, що стосується відповідальності посадових осіб у справах пов'язаних із корупційними схемами;
2. Наявність значного прошарку населення, що має фінансові чи матеріальні активи, які значно перевищують можливі сукупні доходи;
3. Потреба у цілковитому оновленні діючого законодавства, що стосується інституту відповідальності за корупційні злочини та правопорушення;
4. Високий індекс корупції в Україні, що підтверджувалося на міжнародному рівні.

Усі зазначені вище фактори і стали наслідком для законодавчого визначення у КК України норми про кримінальну відповідальність за незаконне збагачення.

Проте, дана стаття довго не змогла виконувати свою функцію у КК України, так як після подій у лютому 2019 р. статтю про відповідальність за незаконне збагачення було скасовано Конституційним Судом України та було визнано такою, що не відповідає Конституції демократичної держави.

У рішенні Конституційного Суду України від 26 лютого 2019 р. у

Справі № 1-135/2018 (5846/17) було вказано, «незважаючи на те, що корупція є однією з основних загроз національній безпеці України, протидія корупції має здійснюватися виключно правовими засобами з дотриманням конституційних принципів та приписів законодавства, ухваленого відповідно до Конституції України». Також аргументом для скасування виступає теза про те, що «Особливості формулювання диспозиції норми, яка міститься в частині першій ст. 368-2 Кодексу, насамперед юридична конструкція «законність підстав набуття яких не підтверджено доказами», зумовлюють потребу з'ясувати питання стосовно суб'єкта, який має підтвердити доказами законність підстав набуття у власність активів у значному розмірі особою, уповноваженою на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, а отже, й довести її невинуватість у вчиненні злочину. Такий висновок впливає з того, що підтвердження доказами законності підстав набуття відповідних активів у власність означає, що в діях конкретної особи відсутній склад злочину, передбаченого ст. 368-2 Кодексу» («Рішення у Справі за конституційним поданням...», 2019).

Дане рішення підтримала більшість (12 із 18), тобто більшість суддів від Конституційного Суду України вважають статтю у КК України про незаконне збагачення такою, що не відповідає Конституції України.

Проте 4 судді мають свої окремі думки на рахунок даної статті. І тому для того, щоб визначити всі за та проти доцільним також є аналіз цих думок.

Сліденко І.Д. у своїй окремій думці на скасування даної статті вказує, що «Рішення Конституційного Суду України являє собою примхли-

ву суміш з правової упередженості та політичної заангажованості. У Рішенні Конституційний Суд України в чергове застосував логічну та правову еквілібристику, продовживши неадекватне застосування практики Європейського суду з прав людини та довільне і свавільне тлумачення принципу верховенства права. Конституційний Суд України вирішив справу за принципом *fiat justitia et pereat mundus* – нехай здійсниться правосуддя, хоч би загинув світ. Навіщо потрібне таке правосуддя, Конституційний Суд України не пояснив» («Окрема думка судді Конституційного Суду України...», 2019).

Він також зазначає про те, що рішення Конституційного Суду України базується на трьох аргументах для скасування статті про незаконне збагачення:

- невідповідність вимозі юридичної визначеності;
- порушення принципу презумпції невинуватості;
- порушення приписів, що стосуються недопустимості притягнення особи до відповідальності за відмову свідчити проти себе та своїх близьких осіб.

Проте, він вказує на те, що Україна і досі живе «совєцьким варіантом юридичного позитивізму, який форму завжди ставить вище за сутність». Крім того, «Рішення являє собою конструктор із штучно підлаштованих цитат Європейського суду з прав людини (далі – ЄСПЛ), які використовуються як спосіб доведення неконституційності. При цьому штучність такого цитування призвела до того, що практика ЄСПЛ виявилась відірваною від контексту або взагалі незастосованою та недоречною у Рішенні» («Окрема думка судді Конституційного Суду України...», 2019).

Ще одним суддею Конституційного Суду України, що виступав проти скасування ст. 368-2 КК України був С. Головатий, що висловив сою розбіжну думку.

С. Головатий вказав, що він повністю не погоджується із рішенням, яке прийняв Конституційний Суд України та тими аргументами, якими підтверджується неконституційність даної статті. Він пояснює, що «Рішення, яке прийняв Конституційний Суд України властива внутрішня суперечливість, хибливе та слабке юридичне обґрунтування. Крім того, тлумачення ст. 368-2 КК України здійснено без урахування змісту статті 20 Конвенції ООН за коментарем і складовою якого є концепція «спростованої презумпції», через це обґрунтування Рішення викривлено тлумачить концепцію, що закладена у ст. 20 Конвенції та відповідно і ст. 368-2 КК України. Зазначено також і те, що ст. 368-2 КК України, у тому вигляді якому вона є сформульованою «не порушує жодного із гарантованих Конституцією України людських прав та міжнародних стандартів у цій сфері» на які так принципово ґрунтується рішення Конституційного Суду України» («Розбіжна думка судді Конституційного Суду України...», 2019).

Отже, проаналізувавши окрему та розбіжну думку суддів Конституційного Суду України можна сказати про те, що недоцільність скасування статті про незаконне збагачення має супротив як збоку населення так і від меншості суддівського корпусу Конституційного Суду України.

Щодо доцільності скасування ст. 368-2 КК України слід звернути увагу на пункт 2 ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, де зазначено, що «ко-

жен, кого обвинувачено у вчиненні кримінального правопорушення, вважається невинуватим доти, доки його вину не буде доведено в законному порядку» (Конвенція про захист прав людини..., 1998).

Даний пункт знайшов своє відображення у Конституціях майже кожної демократичної держави світу, що має назву принцип «презумпції невинуватості» на який так опиралися судді Конституційного Суду України при прийнятті рішення про скасування досліджуваної статті.

Загальна декларація прав і свобод людини, що була прийнята 10 грудня 1948 р. теж передбачала презумпцію невинуватості: «кожна людина, обвинувачена у вчиненні злочину, має право вважатися невинуватою доти, поки її винуватість не буде встановлена в законному порядку шляхом прилюдного судового розгляду, за якого їй забезпечуються усі можливості для захисту» (Загальна декларація прав людини, 1948).

Аналогічним принципом оперує і частина 2 ст. 14 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права, що прийнятий Генеральною Асамблеєю ООН 16 грудня 1966 р., де проголошується: «кожен обвинувачений у кримінальному злочині має право вважатися невинуватим, поки винуватість його не буде доведена згідно з законом» (Міжнародний пакт про громадянські і політичні права, 1966).

Із усієї практики Європейського суду із прав людини виходить те, що принцип презумпції невинуватості потребує, щоб при виконанні свої прямих обов'язків судді не розпочинали розгляд судової справи із певним упередженням, щодо того в чому обвинувачується особа. Крім

того, тягар доведення вини лежить на стороні обвинувачення, а будь-які сумніви повинні тлумачитися на користь обвинуваченого. Також сторона обвинувачення повинна повідомити підсудного про висунуте проти нього обвинувачення та надати суду відповідні докази своєї невинуватості (пункт 77 рішення у справі «Барбера, Мессеґе і Хабардо проти Іспанії» (Barbera, Messegué and Jabardo v. Spain) від 6 грудня 1988 р., пункт 97 рішення у справі «Яношевич проти Швеції» (Janosevic v. Sweden) від 23 липня 2002 р.) («Рішення у Справі за конституційним поданням...», 2019).

Гарбазей Д.О. аналізуючи незаконне збагачення з точки зору міжнародного аспекту приходять до висновку щодо тлумачення терміну незаконного збагачення у міжнародному праві:

- «спільними рисами є значне збільшення матеріальних активів, що не відповідає офіційним доходам;
- посадова особа як спеціальний суб'єкт вказаного діяння та відсутність розумного пояснення щодо походження таких активів;
- відмінною рисою, що наявна в кожній конвенції, що розглядає зазначене питання, є наявність суб'єктивної сторони у формі умислу (характерно для Конвенції ООН проти корупції), час вчинення діяння як складова об'єктивної сторони складу злочину (для Міжамериканської конвенції про боротьбу з корупцією), будь-яка інша особа, що не виконує функцій держави як суб'єкт зазначеного складу злочину (Конвенція Африканського союзу про недопущення корупції та боротьбу з нею)» (Гарбазей, 2014: 85).

Висновки і перспективи.

Отже, дослідивши всі за та проти скасування статті про незаконне збагачення у КК України (ст. 368-2) можна зробити певні логічні висновки.

Основними перевагами скасування статті про незаконне збагачення є:

1. Невідповідність ст. 368-2 КК України принципу презумпції невинуватості, що закріплений у Конституції України, Загальній декларації прав людини, Конвенції про захист прав та основоположних свобод, Міжнародному пакті про громадянські та політичні права;
2. Невідповідність ст. 368-2 КК України принципові недопустимості притягнення особи до відповідальності за відмову свідчити проти себе та своїх близьких осіб;
3. Невідповідність ст. 368-2 КК України вимозі юридичної визначеності.

Основними недоліками скасування статті про незаконне збагачення є:

Рішення про скасування ст. 368-2 КК України наскрізно є пронизаним цитатами Європейського суду з прав людини, що використовується для доведення факту неконституційності;

Принцип презумпції невинуватості не повинен узгоджуватися із особливим статусом, що мають посадові особи;

Повторюючи слова С. Головатого «тлумачення ст. 368-2 КК України здійснено без урахування змісту ст. 20 Конвенції ООН за коментарем і складовою якого є концепція «спростованої презумпції», через це обґрунтування Рішення викривлено тлумачить концепцію, що закладена у ст. 20 Конвенції та відповідно і ст. 368-2 КК України».

Список використаних джерел

1. Борисов В.І. Кримінальна відповідальність за злочини у сфері службової діяльності за новим Кримінальним кодексом України. Відповідальність посадових осіб за корупційну діяльність: мат. міжнар. наук. практ. семінару (11–12 травня 2001 р.). Харків: Східнорегіональний центр гуманітарно-освітніх ініціатив, 2003. 312 с.
2. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності за корупційні правопорушення: Закон України від 07 квітня 2011 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3207-17>.
3. Конвенція ООН проти корупції 2003 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_c16.
4. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05 квітня 2001 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.
5. Рішення у Справі за конституційним поданням 59 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) ст. 368-2 Кримінального кодексу України: Рішення Конституційного Суду України від 26 лютого 2019 р. № 1135/2018 (5846/17). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v001p710-19>.
6. Окрема думка судді Конституційного Суду України І.Д. Сліденка стосовно Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 59 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) ст. 368-2 Кримінального кодексу України. Вісник Конституційного суду України. 2019. № 2. С. 53. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/nf01d710-19/print>.
7. Розбіжна думка судді Конституційного Суду України С.С. Головатого стосовно Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 59 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) ст. 368-2 Кримінального кодексу

України. Вісник Конституційного суду України. 2019. № 2. С. 40 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v001p710-19>.

8. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод. Офіційний вісник України. 1998. № 13. Ст. 270.
9. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 р. Права людини. Міжнародні договори України. Київ: Наукова думка, 1992. С. 18–24.
10. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 16 грудня 1966 р. Права людини. Міжнародні договори України. Київ: Наукова думка, 1992. С. 36–62.
11. Гарбазей Д. О. Незаконне збагачення: міжнародно-правовий аспект. Альманах міжнародного права. 2014. Вип. 4. С. 84–94.

References

1. Borysov, V.I. (2003). Kryminalna vidpovidalnist za zlochyyny u sferi sluzhbovoi diialnosti za novym Kryminalnym kodeksom Ukrainy. Vidpovidalnist posadovykh osib za koruptsiinu diialnist [Criminal liability for crimes in the field of official activity under the new Criminal Code of Ukraine. Officials' responsibility for corruption]. Kharkiv: Skhidnorehionalnyi tsentr humanitarno-osvitnikh initsiatyv, 312 (in Ukrainian).
2. Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo vidpovidalnosti za koruptsiini pravoporushennia [On Amendments to Some Legislative Acts of Ukraine on Liability for Corruption Offenses] (2011): Zakon Ukrainy 07.04.2011. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3207-17> (in Ukrainian).
3. Konventsiiia OON proty koruptsii [UN Convention against Corruption] (2003). Available at: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_c16 (in Ukrainian).
4. Kryminalnyi kodeks Ukrainy [Criminal code of Ukraine] (2001): Zakon Ukrainy 05.04.2001. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (in Ukrainian).
5. Rishennia u Spravi za konstytutsiinym po-

- danniam 59 narodnykh deputativ Ukrainy shchodo vidpovidnosti Konstytutsii Ukrainy (konstytutsiinosti) st. 368-2 Kryminalnoho kodeksu Ukrainy [The decision in the Case on the constitutional submission of 59 People's Deputies of Ukraine on the conformity of the Constitution of Ukraine (constitutionality) Art. 368-2 of the Criminal Code of Ukraine] (2019): Rishennia Konstytutsiinoho Sudu Ukrainy 26.02.2019 № 1135/2018 (5846/17). Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v001p710-19> (in Ukrainian).
6. Okrema dumka suddi Konstytutsiinoho Sudu Ukrainy Slidenka I.D. stosovno Rishennia Konstytutsiinoho Sudu Ukrainy u spravi za konstytutsiynym podanniam 59 narodnykh deputativ Ukrainy shchodo vidpovidnosti Konstytutsii Ukrainy (konstytutsiinosti) st. 368-2 Kryminalnoho kodeksu Ukrainy [Separate Opinion of Judge of the Constitutional Court of Ukraine regarding the Decision of the Constitutional Court of Ukraine in the case on the constitutional submission of 59 People's Deputies of Ukraine on the conformity of the Constitution of Ukraine (constitutionality) Art. 368-2 of the Criminal Code of Ukraine] (2019). Visnyk Konstytutsiinoho sudu Ukrainy, 2: 53. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/nf01d710-19/print> (in Ukrainian).
 7. Rozbizhna dumka suddi Konstytutsiinoho Sudu Ukrainy S.S. Holovatoho stosovno Rishennia Konstytutsiinoho Sudu Ukrainy u spravi za konstytutsiynym podanniam 59 narodnykh deputativ Ukrainy shchodo vidpovidnosti Konstytutsii Ukrainy (konstytutsiinosti) st. 368-2 Kryminalnoho kodeksu Ukrainy [Dissenting Opinion of Judge of the Constitutional Court of Ukraine on the Decision of the Constitutional Court of Ukraine in the case of the constitutional submission of 59 People's Deputies of Ukraine on compliance with the Constitution of Ukraine (constitutionality) Art. 368-2 of the Criminal Code of Ukraine] (2019). Visnyk Konstytutsiinoho sudu Ukrainy, 2: 40 Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v001p710-19> (in Ukrainian).
 8. Konventsiia pro zakhyst prav liudyny i osnovopolozhnykh svobod [Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms] (1998). Ofitsiinyi visnyk Ukrainy, 13, 270 (in Ukrainian).
 9. Zahalna deklaratsiia prav liudyny [Universal Declaration of Human Rights] 10.12.1948. Prava liudyny. Mizhnarodni dohovory Ukrainy (1992). Kyiv: Naukova dumka, 18–24 (in Ukrainian).
 10. Mizhnarodnyi pakt pro hromadianski i politychni prava [International Covenant on Civil and Political Rights] 16.12.1966. Prava liudyny. Mizhnarodni dohovory Ukrainy (1992). Kyiv: Naukova dumka, 36–62 (in Ukrainian).
 11. Harbazei, D.O. (2014). Nezakonne zbaha-chennia: mizhnarodno-pravovyi aspekt [Illegal enrichment: an international legal dimension]. Almanakh mizhnarodnoho prava, 4: 84–94 (in Ukrainian).

L.V. Hbur (2019). Advantages and disadvantages of disclaimer by the Constitutional Court of Ukraine of article on criminal liability for illegal engagement (Art. 368-2). Law. Human. Environment, 10(4): 152-160.

<https://doi.org/10.31548/law2019.04.018>.

Summary. The article analyzes the issue of illicit enrichment, which was the result of discussion among all circles of the public. The background of the necessity to amend the Criminal Code of Ukraine is being investigated as to the existence of an article on illegal enrichment, which is a requirement of the European Community and Ukraine's actions to enter the European space. Emphasis is placed on the concept of «corruption» as one of the key components of illicit enrichment provided for in Art. 368-2 of the Criminal Code of Ukraine.

The norms of the Decision of the Constitutional Court of Ukraine of 26.02.2019 in the Case of the constitutional submission of 59 People's Deputies of Ukraine regarding the conformity of the Constitution of Ukraine (constitutionality) of Article 368-2 of the Criminal Code of Ukraine are being analyzed. Emphasis is placed on the key key points of expunging the article on illicit enrichment.

The Special Opinion of Judge of the Constitutional Court of Ukraine Slidenko I.D. concerning the Decision of the Constitutional Court of Ukraine in the case on the constitutional submission of the 59 People's Deputies of Ukraine on compliance with the Constitution of Ukraine (constitutionality) of Article 368-2 of the Criminal Code of Ukraine and the Dissenting Opinion of the Judge of the Constitutional Court of Ukraine deputies of Ukraine on the conformity of the Constitution (constitutionality) of Article 368-2 of the Criminal Code. The main arguments are outlined as to the inappropriateness of canceling the article on illegal enrichment in the Criminal Code of Ukraine.

The main advantages and disadvantages of the cancellation by the Constitutional Court of Ukraine of the article on criminal liability for illegal enrichment (Article 368-2 of the Criminal Code of Ukraine), which are stated in the constructive conclusions, are investigated.

Keywords: *corruption, illicit enrichment, presumption of innocence, Constitutional Court of Ukraine*
